

2021-09-13

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: UBN 2021/113

Återkallelse av godkännande att bedriva förskola och avauktion

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden återkallar godkännandet av Frihab AB (organisationsnummer 556917–1936) som huvudman inom skolväsendet att bedriva förskola på adressen Fidravägen 1 i Fisksätra, i enlighet med 26 kap. 14 §§ skollagen (2010:800). Frihab AB avauktioneras vidare från Nacka kommuns kundvalssystem för förskola och pedagogisk omsorg. Beslutet gäller från och med den 1 november 2021. Från och med beslutsdatum till beslutet träder i kraft får inga barn placeras i förskolan. Ärendet justeras i omedelbar anslutning till sammanträdet.
2. Utbildningsnämnden beslutar att ändra rubriken på detta ärende till Återkallelse av godkännande att bedriva förskola och avauktion för Frihab AB

Sammanfattning

Frihab AB har sedan den 1 mars 2014 ett godkännande från Nacka kommun att driva förskola i Nacka. Förskolan har för närvarande 29 barn inskrivna.

Skolinspektionen återkallade den 19 maj 2021 Frihab AB:s tillstånd att driva skola och fritidshem i Nacka kommun med hänvisning till bland annat det ekonomiska läget i företaget och ekonomisk misskötsamhet.

Utbildningsnämnden bedömer att Frihab AB:s ekonomiska förutsättningar brister i så allvarlig utsträckning att det finns en påtaglig risk för att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs. Ägar- och ledningskretsen saknar dessutom faktisk förmåga att följa ett föreläggande och rätta till de konstaterade brister. Bolagets godkännande att bedriva förskola på adressen Fidravägen 1 i Fisksätra ska därför återkallas. Även den auktorisation som bolaget har enligt Nacka kommuns kundval ska återkallas.

Utbildningsnämndens återkallelse av godkännande är i enlighet med barnets bästa och barnkonventionen och syftar till att tillförsäkra barnen rätt till en likvärdig utbildning med tryggs omsorg och av god kvalitet. Mot bakgrund av Frihab AB:s ekonomiska situation bedöms bolaget inte kunna ge barnen detta.

Ärendet

Bakgrund

Frihab AB har sedan 1 mars 2014 ett godkännande från Nacka kommun (UBN 2013/223) att driva förskola på adressen Fidravägen 1 i Fisksätra, Nacka International School. Frihab AB har även beviljats auktorisation inom kommunens kundvals-system för förskola och pedagogisk omsorg. Förskolan har 29 barn inskrivna.

Regelbunden tillsyn har genomförts i förskolan genom åren och dessa har bland annat visat på brister i verksamheten som mynnat ut i beslut om förelägganden och anmärkningar. Sanktionerna har handlat om områdena: säkerhet, lek- och lärmiljön, huvudmannens systematiska kvalitetsarbete samt ägar- och ledningsprövning. Bristerna har åtgärdats vid varje tillfälle.

Frihab AB har även bedrivit en skola och fritidsverksamhet i Nacka kommun. Skolinspektionen har den 19 maj 2021 återkallat tillståndet för Frihab AB att driva skola och fritidshem i bland annat Nacka kommun. Beslutet gäller från och med den 1 juli 2021.

Nacka kommun har inhämtat Skolinspektionens utredning och förelagt Frihab AB att yttra sig över företagets ekonomiska situation mot bakgrund av utredningen.

Stockholm stad har den 17 juni 2021 återkallat godkännandet av Frihab AB för Akademiska förskolan i Kista. Beslutet gäller från och med den 10 augusti 2021

Rättslig reglering

Enligt 26 kap. 14 § skollagen får ett godkännande för en enskild huvudman inom skolväsendet återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 §. Av 26 kap. 16 § skollagen framgår att tillsynsmyndigheten, i detta fall Nacka kommun genom utbildningsnämnden, får besluta om att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

Enskilda får enligt 2 kap. 5 § skollagen efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket skollagen lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som

gäller för verksamheten, samt i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Enligt förarbetena till 26 kap. 14 § skollagen (prop. 2017/18:158 s. 125) är bestämmelsen om återkallande främst avsedd att användas om huvudmannen saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av godkännandet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande. I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158 s. 50) anges även att om en tillsynsmyndighet exempelvis konstaterar att det finns en risk för att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta kunna vara ett skäl att ingripa mot verksamheten. Även om barn, elever eller brukare ännu inte påverkats på ett sätt som kan ge anledning att ingripa på andra grunder kan det finnas skäl att återkalla ett tillstånd så att verksamheten kan avvecklas på ett mer ordnat sätt än genom exempelvis en konkurs mitt under en termin. I förarbetena (prop. 2017/18:158 s. 51) anges också att de krav på ekonomiska förutsättningar som regeringen föreslår syftar till att minska risken för plötsliga nedläggningar. Vidare anges det också (prop. 2017/18:158 s. 53) att det är angeläget att tillsynsmyndigheterna kan ingripa innan bristande ekonomiska förutsättningar eller bristande lämplighet har hunnit drabba elever eller brukare.

Kravet på att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt.

Utredning av Frihab AB:s ekonomiska situation

Utbildningsnämnden har inhämtat Skolinspektionens utredning som ligger till grund för beslutet av den 19 maj 2021 att återkalla tillståndet för Frihab AB att driva skola och fritidshem i bland annat Nacka kommun. Frihab AB har beretts tillfälle att yttra sig över företagets ekonomiska situation utifrån utredningen. Frihab AB har därvid inkommit med ekonomisk redovisning i form av följande

- 1) Resultatrapport för hela företaget per 31 maj 2021
- 2) Balansrapport för hela företaget per 31 maj 2021
- 3) Resultatrapport för förskolan i Nacka per 31 maj 2021
- 4) En budget för förskolan i Nacka för läsår 21-22

Därtill har bolaget angivit att det finns ett anstånd med att betala skatt på 5 764 685 kronor vilket förfaller i februari, mars och maj 2022.

Bolaget anger att planen är att finansiera skattebetalningen genom överlåtelse av skolenheterna och förskolan i Kista, vilket beräknas inbringa cirka 4 000 000 kronor, likvidmedel i banken på 1 800 000 kronor och försäljning av andra tillgångar värderade till cirka 1 500 000 kronor.

Frihab AB uppger ett beräknat överskott för förskolan på cirka 300 000 kr per år och att budget för nästa läsår visar överskott på cirka 715 000 kr utifrån de barn som nu går på förskolan.

Mot bakgrund av de uppgifter Frihab AB inkommit med har bolaget ombetts inkomma med förklaring och närmare redogörelse till uppgivna uppgifter. Särskilt följande har efterfrågats ytterligare redogörelse för:

- Ytterligare förklaringar i de stora skillnaderna i resultatrapporten gällande förskolan jämfört i de olika perioderna, exempelvis varför sjunker personalkostnaderna så mycket?
- Hur kan kostnader för råvaror och förnödenheter minska?
- Övriga externa kostnader?
- Hur många barn har ni räknat med att ha inskrivna i förskolan?
- Hur mycket personal har ni planerat för i antal årsarbetare?

Den 2 juli 2021 uppmanades huvudmannen att senast den 30 juli 2021 inkomma med svar på ovanstående. Ingen redogörelse har inkommit.

Bedömning av Frihab AB:s ekonomiska förutsättningar

Av Skolinspektionens granskning av Frihab AB:s ekonomiska förutsättningar framgår följande.

Skolinspektionens utredning visar att det finns en påtaglig risk att huvudmannen försätts i konkurs. Av utredningen framgår att huvudmannen ansökt om och beviljats anstånd med att betala arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för sex redovisningsperioder (månader) om totalt 6,1 miljoner kr. Verksamheten finansieras därmed med hjälp av anstånd med betalningar till det allmänna.

I intervju med huvudmannen den 3 februari 2021 har representant för huvudmannen uppgett att det just nu inte finns några skulder till Skatteverket, vilket inte är korrekt. Av skattekontoutdrag framgår att huvudmannen beviljats anstånd till den 12 och 26 maj 2021 med betalning av skatter och avgifter för januari, mars och april 2020 med 3 217 030 kr. Huvudmannen har inkommit med avslagsbeslut från Skatteverket där

huvudmannen har ansökt om förlängt anstånd. Skatteverket avslag ansökan den 19 februari 2021 med motiveringen att anstånden löper ut först i april och maj 2021 och att anstånd inte kan beviljas annat än i nära anslutning till att anståndet löper ut.

Huvudmannen inkom den 2 mars 2021 med ytterligare tre anståndsbeslut där Skatteverket den 26 februari 2021 beviljat huvudmannen anstånd med betalning av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för perioderna februari, juli och oktober 2020 med totalt 2 871 216 kr. Skatteverket har beviljat anstånd med betalning till den 14 februari 2022. Huvudmannen hade ansökt om ett längre anstånd men fick avslag.

Skattekontoutdrag för perioden 1 januari 2020 till och med 4 november 2020 visar att huvudmannen har debiterats kostnadsränta varje månad förutom i juni. Det innebär att betalningar till skattekontot har skett för sent.

Per den 31 januari 2021 översteg huvudmannens kortfristiga skulder omsättningstillgångarna. Omsättningstillgångarna uppgick till 9,6 miljoner kr och de kortfristiga skulderna till 16,0 miljoner kr. Av utdrag från UC AB den 8 mars 2021 framgår att huvudmannen har haft restförda skatter och avgifter på skattekontot i december 2019 samt i januari, februari och oktober 2020 till ett totalt belopp om 2,3 miljoner kr. Utdraget från UC AB visar även 14 ansökningar om betalningsföreläggande mellan den 30 december 2019 till och med 5 mars 2020 om totalt 783 000 kr. Det framgår även att huvudmannen har haft en skuld till Kronofogden under månaderna januari, februari, mars och april 2020 till ett totalt belopp om 2,8 miljoner kr. Enligt utdraget uppgick skulden den 5 mars 2021 till 2 200 kr. Samtliga belopp avser allmänna mål, det vill säga för sent betalda skatter och avgifter.

Frihab AB har de senaste 24 månaderna haft 40 betalningsanmärkningar och 27 ansökningar om betalningsföreläggande. Den senaste är från 29 juli 2021 och gäller lokalhyran.

Huvudmannen uppger i sin redovisning till Skolinspektionen den 20 april 2020 att de följer amorteringsplanen hos exempelvis Länsstyrelsen och Fryshuset.

Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen inte bär sina kostnader. Den senast erhållna resultatrapporten visar att kostnaderna överstiger intäkterna för perioden juli 2020 till och med januari 2021 och att huvudmannen redovisar en förlust om minus 236 000 kr. Enligt de två senast fastställda årsredovisningarna (2018/19–2019/20) bär huvudmannen sina kostnader. Under denna period har huvudmannen varit under företagsrekonstruktion, 6 maj 2019 till 8 augusti 2019, på grund av att det saknades förmåga att betala förfallna skulder samt skatter som förfaller till betalning. Dessförinnan har huvudmannen inte burit sina kostnader fyra av fem år (2013/14–2017/18).

Vidare visar Skolinspektionens utredning att huvudmannens aktiekapital är förbrukat. Aktiekapitalet har sedan den 30 juni 2015 varit förbrukat enligt samtliga årsredovisningar (2014/15–2019/20). Ett förbrukat aktiekapital innebär att huvudmannens skulder överstiger huvudmannens tillgångar. Enligt årsredovisningen 2019/20 uppgår det egna kapitalet till minus 2 232 000 kr per den 30 juni 2020 vilket innebär att det saknas 2 282 000 kr för att aktiekapitalet om 50 000 kr ska vara återställt. Per den 31 januari 2021 saknas 2 518 000 kr för att aktiekapitalet ska vara återställt. I årsredovisningen 2019/20 uppger styrelsen i förvaltningsberättelsen att kontrollbalansräkning har upprättats per den 30 juni 2020 som visar att bolaget har tillgångar med övervärden och att det egna kapitalet är intakt. Skolinspektionen anser att kontrollbalansräkningen innehåller ett flertal brister och att den därför är missvisande. Några slutsatser om Frihab AB:s ekonomiska ställning kan alltså inte heller dras utifrån kontrollbalansräkningen.

I Skolinspektionens beslut den 20 december 2019 konstaterades att det återkommande och under lång tid förekommit ekonomisk misskötsamhet i Frihab AB, varav en stor del gentemot det allmänna. Frihab AB:s misskötsamhet mot det allmänna har fortsatt även efter aktuellt beslut. Skolinspektionens utredning visar exempelvis att Frihab AB, efter beslutet den 20 december 2019, har haft skulder hos Kronofogden, betalningsanmärkningar samt ansökningar om betalningsförelägganden. Av utredningen framgår att Frihab AB inte betalt skatter och avgifter i tid och att belopp restförts hos Kronofogden i december 2019 (90 548 kr), januari 2020 (1 049 626 kr) februari 2020 (700 557 kr) samt i oktober 2020 (482 401 kr). Vidare har Kronofogden i ett utmätningsbeslut den 10 februari 2020 utmätt Frihab AB:s skuld till Stockholms stads utbildningsförvaltning avseende uppdrag för skola och fritidshem med ett belopp om 1 753 565 kr. Vid intervju i februari 2021 uppgavs att den skatteskuld som restfördes till Kronofogden i oktober 2020 inte blev betald för att Frihab AB inte hade råd att betala då det fanns andra skulder som även behövde betalas. Skolinspektionen bedömer därmed att ägar- och ledningskretsen inte prioriterar att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna.

Utbildningsnämnden delar Skolinspektionens bedömning gällande Frihab AB:s ekonomiska situation och tillägger gällande den egna utredningen följande.

Av ingiven Resultatrapport förskola framgår att kostnader för råvaror och förnödenheter beräknas minska med närmare 300 000 kr från föregående år. Därtill ska övriga externa kostnader minska med över 1 miljon från föregående år. Av ingiven Resultatrapport hela företaget framgår det att bolaget ska gå från ett underskott på 6 miljoner kronor till ett överskott på 3 miljoner kronor.

Frihab AB har förelagts att inkomma med förklaring till bland annat uppgivna siffror och närmare redogörelse för hur dessa ska kunna uppnås. Frihab AB har inte inkommit med någon redogörelse.

Därtill måste beaktas att tillståndet att bedriva skola och fritidshem återkallats samt att Stockholms stad återkallat godkännandet att bedriva förskola där. Kostnaderna för dessa verksamheter kommer med största sannolikhet att belasta kvarvarande verksamheter ytterligare och försämra den ekonomiska situationen än mer. Bolagets redovisning av den ekonomiska situationen synes inte ha tagit detta i beaktande och bedöms inte ge en rättvisande bild av den ekonomiska situationen för bolaget.

De underlag och den redogörelse som inkommit från Frihab AB med anledning av utbildningsnämndens tillsyn har inte förmått visa att bolaget har ekonomiska utsikter att klara att fortsätta att bedriva verksamheten i enlighet med kraven i skollagen. Trots föreläggande härom har Frihab AB inte inkommit med redogörelse enligt föreläggandet för hur bolagets ekonomiska situation ska kunna förbättras i erforderlig utsträckning och inte inkommit med trovärdiga uppgifter kring hur de ekonomiska beräkningar bolaget uppger ska kunna förverkligas.

Ägar- och ledningsstruktur

Frihab AB har haft stor omsättning av styrelseledamöter. De senaste åren har flera styrelseledamöter avgått från styrelsen. Enligt utdrag från UC AB har VD avgått den 9 augusti 2021. Ingen ny VD har anmälts till Nacka kommun vilket ska ske inom en månad enligt skollagen 2 kap 5 §. Den stora omsättningen på personer med stort inflytande på verksamheten bedömer utbildningsenheten har påverkat huvudmannens långsiktiga engagemang i verksamheten.

Utbildningsnämndens samlade bedömning

Utifrån den utredning som Skolinspektionens beslut baseras på samt de underlag och den redogörelse för bolagets ekonomiska situation som Frihab AB givit in till utbildningsnämnden görs följande bedömning.

Frihab AB bedöms sakna ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och det finns en påtaglig risk för att bolaget inom en nära framtid kommer att försättas i konkurs. Utredningen visar att Frihab AB har en mycket svag ekonomisk ställning och att förluster har hanterats med kortfristig upplåning. Frihab AB:s aktiekapital är förbrukat vilket innebär att skulderna överstiger tillgångarna och att det saknas medel för att hantera bolagets förluster. Vidare visar utredningen att verksamheten inte bär sina kostnader över tid. Utdrag från UC AB visar att Frihab AB under en längre tid inte kunnat betala sina skulder i tid. Bolaget har beviljats anstånd med arbetsgivaravgifter och skattebetalningar med för bolaget betydande belopp. Utbildningsnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det finns en stor risk

för att Frihab AB inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning och att det därmed råder en påtaglig risk för att bolaget ska komma att försättas i konkurs.

Det förhållande att tillståndet för att bedriva skola och fritidsverksamhet återkallats av Skolinspektionen samt att godkännandet att bedriva förskola i Stockholm stad också återkallas bedöms ytterligare försämra bolagets ekonomiska situation. De kostnader som, i vart fall under en tid, kvarstår kommer belasta kvarvarande verksamhet ytterligare.

Elevunderlaget har i stort sett legat på en jämn nivå under de senaste åren. Efterfrågan på förskolan har varit låg under de senaste åren.

Det förhållandet att ett nytt företag ansökt om godkännande och auktorisation för att ta över verksamheten talar ytterligare för att Frihab AB:s ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten vidare inte bedöms långsiktiga.

Utbildningsnämnden bedömer sammantaget att Frihab AB:s ekonomiska förutsättningar brister i så allvarlig utsträckning att det finns en påtaglig risk för att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs. Mot den bakgrunden anser utbildningsnämnden att ägar- och ledningskretsen saknar faktisk förmåga att följa ett föreläggande och rätta till de konstaterade brister. Bolagets godkännanden att bedriva förskola på adressen Fidravägen 1 i Fisksätra ska därför återkallas. Även den auktorisation som bolaget har enligt Nacka kommuns kundval ska återkallas i enlighet med auktorisationsvillkor för förskola och pedagogisk omsorg dels då det genom detta beslut saknas godkännande för att bedriva verksamheten samt att det bolaget inte kunnat visa på erforderlig ekonomisk kapacitet som krävs.

Ekonomiska konsekvenser

Återkallande av godkännandet att bedriva förskolan har inga ekonomiska konsekvenser för Nacka Kommun.

Konsekvenser för barn

Utbildningsnämndens återkallelse av godkännande är i enlighet med barnets bästa och barnkonventionen och syftar till att tillförsäkra barnen rätt till en likvärdig utbildning med trygg omsorg och av god kvalitet. Mot bakgrund Frihab AB:s ekonomiska situation bedöms bolaget inte kunna ge barnen detta. Barnen kommer att behöva byta förskola, men utbildningsnämnden har beredskap att erbjuda alla barn ny placering i andra förskolor.

Bilagor

Bilaga 1. Skolinspektionens beslut och utredning

Bilaga 2. Riktad tillsyn International School Nacka, mejl till Frihab AB med föreläggande om yttrande

Bilaga 3. Yttrandet från bolaget inklusive bilagor (balansrapport, budget, resultatrapport – förskola i Nacka, resultatrapport – hela företaget)

Bilaga 4. Mejl till Frihab AB med begäran om ytterligare redogörelse samt bilaga från utbildningsenheten

Överklagandehänvisning

Beslut om återkallelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Nacka kommun, utbildningsnämnden, inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Anette Kilander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten